

OBNOVA ÚZEMÍ PO POVODNÍCH – praktické zkušenosti, Písek, 10.–11. 4. 2003

Asociace pro urbanismus a územní plánování pro svůj pravidelný jarní seminář zvolila problematiku povodní se zaměřením na její důsledky v územním plánování. Velká povodeň postihla Českou republiku podruhé v období krátkých pěti let. Přestože povodeň na Moravě odhalila řadu přímých i nepřímých souvislostí využívání území a přírodních procesů, znamenal srpen 2002 nastolení řady dalších otázek. Od srpnové povodně již uplynulo více jak půl roku, lze tedy předpokládat, že tento časový odstup umožní soustředit se na problémy dlouhodobějšího charakteru. Územní plánování je obor, který výsledky svého snažení je schopen potvrdit (nebo vyvrátit) až v mnohonásobně delším období. Možnosti územního plánování by

neměly být přeceňovány, ale neměly by být ani nevyužívány.

V územních plánech regionální úrovně (dosud ÚP VÚC) by mohly být sledovány a prosazovány aktivní koncepce utváření krajiny, v územních plánech měst a obcí pak jsou dominantním problémem režimy využití území (ploch).

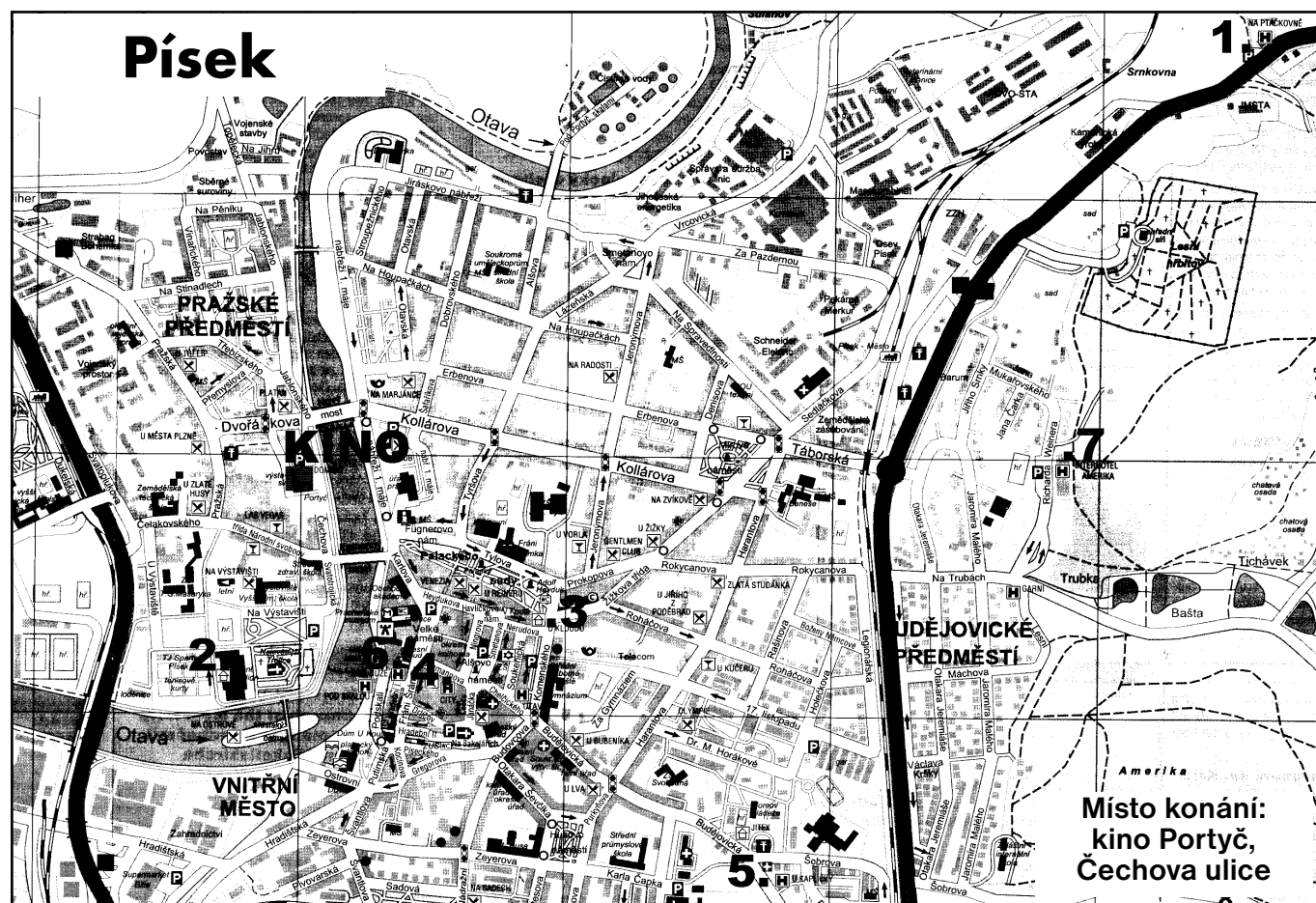
V naší relativně dynamické a liberální současnosti často dochází k přehlížení dlouhodobých zkušeností, jejich význam si pak ve zvýšené míře uvědomujeme až v konfrontaci s velkými katastrofami, jakými byly povodně postihující v obou případech rozsáhlá území státu.

Seminář bude zahrnovat jak zkušenosti z dřívější povodně na Moravě, tak obecné souvislosti vodních toků, osídlení a krajiny.

Větší část semináře bude věnována zkušenostem některých měst a obcí na Vltavě a Labi.

Povodeň v srpnu měla vzhledem k velmi rozličnému charakteru území, kterým prošla i velmi rozdílný průběh. Jiná byla zkušenost s rychlým průběhem povodňové vlny v hluboce zaříznutém údolí a jiná v rovinných oblastech Mělnicka a Litoměřicka, ale i hlavního města Prahy s dlouhodobým zatopením rozsáhlých území.

Cílem semináře by ani tak nemělo být jen ohlédnutí za nedávnou minulostí, ale především hledání způsobů jak prostředky územního plánování alespoň částečně eliminovat důsledky budoucích obdobných situací.

Písek 10. a 11. dubna 2003

Program

čtvrtek 10. 4. 2003

9.00 – 10.00 Prezence účastníků

10.00 – 12.00 Zahájení

Představení Písku (*JUDr. Luboš Průša – starosta města*)

Zkušenosti z Moravy (*Doc. Ing. arch. Miloslav Konvička*)

Vliv povodní na krajinu (*Ing. Ivan Dejmal*)

12.00 – 14.00 polední přestávka

14.00 – 16.00

Financování změn ÚPD obcí postižených povodněmi (MMR)

České Budějovice (*Ing. Ivana Popelková – nám. primátora*)

Český Krumlov (*Ing. arch. Ludmila Šolcová*)

Písek (*Jiří Hladký*)

16.00 – 16.30 přestávka

16.30 – 18.00

Praha (*Ing. arch. Petr Durdík*)

Obce před soutokem Vltavy s Labem

(*Ing. arch. Vlasta Poláčková*)

Diskuse

od 19.30 Společenský večer

pátek 11. 4. 2003

8.30 – 10.30

Terezín (*Ing. arch. Petr Vávra*)

Litoměřice (*Doc. Ing. arch. Jan Mužík*)

Ústí nad Labem (*Ing. Jiří Šulc – hejtmán Ústeckého kraje*)

10.30 – 11.00 přestávka

11.00 – 12.30

Matematický model záplavového území v Praze

(*Ing. Viktor Hrnčíř – DHI*)

Záplavy v r. 2002 z pohledu Povodí Vltavy (*Ing. Jiří Friedl*)

Diskuse

Pozn.: Program může během příprav ještě doznat změn.

6. Některé ubytovací možnosti:

(číslicemi vyznačeno v mapě na přední straně)

1. Hotel Ptáčkova

Na Ptáčkově 219, 397 01 Písek,
tel.: 382 212 257, cena: 250 Kč na osobu,
bez snídaně

2. Hotel Buly**

U Vystaviště 371, 397 01 Písek,
tel.: 382 272 828, cena: 400 Kč jednolůž-
kový pokoj, 650 Kč dvojlůžkový pokoj, bez
snídaně

3. Pension U Kloudů

Nerudova 66, 397 01 Písek,
tel.: 382 210 802, cena: 500 Kč jednolůž-
kový pokoj, 850 Kč dvojlůžkový pokoj, bez
snídaně, možno přikoupit za 50 Kč

4. City Hotel***

Alšovo nám. 35, 397 01 Písek,
tel.: 382 215 192, cena: 710 Kč jednolůž-
kový pokoj, 970 Kč dvojlůžkový pokoj, se
snídaní

5. Hotel U Kapličky***

Budějovická 2404, 397 01 Písek, tel.:
382 215 300, cena: 1 100 Kč jednolůž-
kový pokoj, 1 480 Kč dvojlůžkový pokoj,
se snídaní

6. Hotel Bílá Růže***

Fráni Šrámka 169, 397 01 Písek, tel.:
382 214 931, cena: 1 100 Kč jednolůž-
kový pokoj, 1 350 Kč dvojlůžkový pokoj,
se snídaní

7. Interhotel Amerika****

Richarda Weinera 2375, 397 01 Písek,
tel.: 382 219 357, cena: 1 330 Kč jed-
nolůžkový pokoj, 1 980 Kč dvojlůžkový
pokoj, se snídaní

7. Případně **další informace** o semináři
podá:

Ing. arch. Zuzana Hrochová
tel. a fax 02/57318095 (sekretariát AUÚP)
zuzana.hrochova@quick.cz

Organizační informace

1. **Závaznou přihlášku** spolu s kopií dokladu o platbě účastnického poplatku zašlete nejpozději do 20. 3. 2002 na adresu:

Asociace pro urbanismus
a územní plánování ČR
Perucká 44
120 00 Praha 2

Na přihlášku uvádějte vždy pouze jednu osobu (přihlášku lze kopírovat).

2. **Účastnický poplatek** činí:

1300 Kč

1000 Kč pro členy AUÚP ČR

Účastnický poplatek zahrnuje náklady spojené s přípravou a realizací semináře.

3. **Při neúčasti** přihlášeného se účastnický poplatek nevrací.

Je možné za sebe vyslat náhradníka.

4. **Platbu poukažte** na účet AUÚP ČR:

Česká spořitelna Praha 1,
č. ú. 1922930399/0800
konstantní symbol: 0308
variabilní symbol: Vaše rodné číslo

Pokud nevedete rodné číslo, je nezbytné zaslat pro identifikaci Vaší platby kopii platebního dokladu!

IČO Asociace je: 60163755

AUÚP ČR není plátcem DPH.

5. **Ubytování** si účastníci zajišťují sami.

Informace o připravovaném semináři k Brownfields

Česká společnost pro životní prostředí ve spolupráci s Institute for Transportation and Development Policy pořádá dne 1. 4. 2003 od 9.00 hod. seminář o opětovném využití zastavěných území sidel – „**Brownfields**“ (Budova ČS VTS, Novotného lávka 5).

Seminář je určen nevládním neziskovým organizacím. Jeho cílem je prohloubení průřezové informovanosti NNO. Účelem je prosazování budoucího, konstruktivněji vedeného dialogu se subjekty zúčastněnými na procesu regenerace nedostatečně využívaných nebo zcela nevyužitých současně zastavěných území sidel ve funkční složce výroby a podnikání.

V době uzávěrky Aktualit nebyl program semináře uzavřen. Podrobnější informace může podat Ing. arch. W. Hána, CSc. (willy.hana@i-line.cz).

Zasedání rady Asociace

Zveřejňujeme tímto, že nejbližší zasedání rady se koná v pátek 11. 4. 2003 v Písku, po skončení odborného semináře. Předpokládá se konání ve 13 hodin.

Sborník z Písku

Z příspěvků, které zazní na píseckém semináři bude s největší pravděpodobností dodatečně sestaven sborník. Účastníci akce a zřejmě i ostatní členové Asociace jej obdrží automaticky. Ostatní mohou vyjádřit předběžný zájem o sborník, a to až do data konání konference. Poté bude definitivně určen náklad (počet výtisků). Všem zájemcům budou e-mailem sděleny bližší údaje (zejm. cena, aby mohli svůj zájem závazně potvrdit). Pište na adresu tajemnice: zuzana.hrochova@quick.cz.

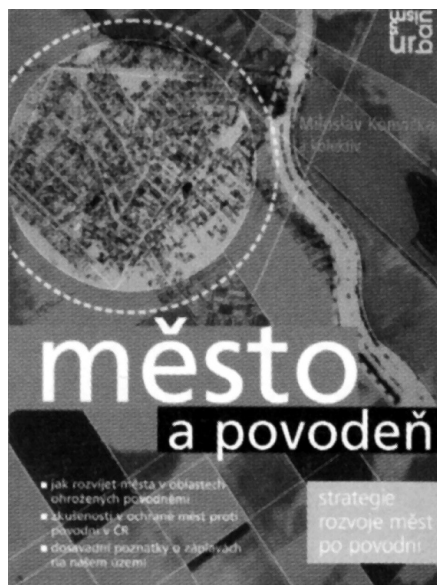
Město a povodeň – strategie rozvoje měst po povodních

Autor: Miloslav Konvička a kolektiv
Strany: 234
Cena: 395 Kč
po slevě 356 Kč
ISBN: 80-86517-38-1
Vydalo nakladatelství ERA, Brno 2002

Povodňové nebezpečí, ohrožující obyvatel města a jejich majetky, je bohužel v současné době tématem navýsost aktuálním. Vlna katastrofálních povodní, která sužuje celý svět na přelomu druhého a třetího tisíciletí je patrně důsledkem nekoordinovaného využití městských údolních niv v období průmyslových revolucí. Řešení problematiky povodní spočívá podle autora v oblasti územního plánování. V knize jsou popsány historické souvislosti boje proti povodním, strategie, kterých používali v boji proti záplavám lidé v minulosti a v neposlední řadě jsou zde podrobně rozebrány příčiny toho, že se nám v minulých letech velkou vodou zkrotit nepodařilo. Hlavním cílem knihy je však popsat zásady ochrany měst ohrožených povodněmi a naznačit strategii urbanistického rozvoje těchto měst. V knize jsou detailně popsány a vyhodnoceny záplavy na Moravě v roce 1997.

Koupí této knihy přispíváte prostřednictvím společnosti Člověk v tísni při ČT, o.p.s. na pomoc v zaplavených oblastech!

Převzato z internetové strany vydavatele.

Protipovodňová prevence a krajinné plánování

Konferenci pořádají: Česká společnost krajinných inženýrů, Český svaz stavebních inženýrů, Česká komora autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, Oblastní kancelář Pardubice, Zemědělská vodohospodářská správa, Ministerstvo životního prostředí ČR, Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Ministerstvo zemědělství ČR a Univerzita Pardubice. Koná se ve dnech **18. a 19. března 2003** v Kongresové hale Univerzity Pardubice. Cílem konference je seznámit širší odbornou veřejnost s představami jednotlivých ministerstev, výzkumných ústavů, institucí a předních odborníků o možných řešeních dané problematiky v našich legislativních, stanovištních i technicko – ekonomických podmínkách. Současně s informacemi v oblasti nové legislativy budou posluchači seznámeni s dotační a subvenční politikou státu, s ekologickými, ekonomickými i technickými problémy i možnostmi řešení dané problematiky ve specifických stanovištních podmínkách našeho státu. Ve stejném prostoru je dne 20. března 2003 pořádán seminář o *problémech protipovodňové ochrany města Pardubice*. Vlastní program semináře je rozdělen do pěti odborných sekcí:

- I. sekce – **Legislativní a ekonomické nástroje protipovodňové prevence v krajině**, odborný garant :Ing. František Kulhavý, CSc.
  - II. sekce – **Krajinný plán jako nástroj protipovodňové prevence**, odborný garant: Dr. Ing. Alena Salašová
  - III. sekce – **Aspekty hospodaření na zemědělské půdě**, odborný garant: Doc. Ing. Miloslav Janeček, DrSc.
  - IV. sekce – **Aspekty hospodaření na lesní půdě**, odborný garant: Prof. Ing. Václav Tlapák, CSc.
  - V. sekce – **Vodní hospodářství krajiny**, odborný garant : Prof. Ing. Jan Šálek, CSc.
- Další informace lze získat u organizačních garantů: Ing. František Kulhavý, CSc., Nová 209, 530 09 Pardubice, mobil: 728 570 148, tel./fax : 466 430 357, e-mail: fr_kulhavy@quick.cz
Ing. Miloš Havel, Zemědělská vodohospodářská správa, Kydlínovská 245, 500 05 Hradec Králové, tel. 495 800 771, e-mail: havel@zvhs.cz

Územní plánování a role urbanisty

diskusní příspěvek na semináři AUUP v Martinickém paláci v Praze, podzim 2002

Politická vůle přenést co největší pravomoce na co nejnižší stupeň samosprávy povýšila každou obec na pořizovatele úpd a v okamžiku schvalování i na orgán státní správy. Centrální orgán územního plánování čelí této – z demokratického hlediska nepochybné snaze – v reálném prostředí, zejména venkovských samospráv, však jen těžko uskutečnitelnému úkolu *zákonnými opatřeními*. Zákonem, vyhláškami – v pravidelných dvouletých periodách novelizovanými – přenáší váhu zodpovědnosti za kvalitu a obsahovou úplnost na nadřízený orgán územního plánování. Vedle – řádově dvouměsíčního projednávacího procesu pro jednu fázi zpracování územního plánu, tak přibývá vždy další měsíc vyhrazený pro nadřízený orgán územního plánování. Dostáváme se tak k minimálně devítiměsíčnímu cyklu zákonem stanoveného projednání, bez schvalovacího procesu a zdá se, že až v poslední řadě, také bez termínů pro zpracování ÚPD.

Vedle těchto komplikací spadajících do problémových okruhů řešitelných vlastními řadami urbanistů, problematizují proces územního plánování nároky zainteresovaných resortů, které na něj navěšují vlastní úkoly.

Bez schváleného územního plánu nemá zákonnou podobu územní systém ekologické stability, základní komunikační síť, odněti pozemků určených k plnění funkce lesa, odněti zemědělského půdního fondu ap. A to klade také mimořádné nároky na délku zpracování a projednání územněplánovací dokumentace. Současně se toto všechno děje v prostředí různých strategických a rozvojových programů územních celků – regionů, krajů, mikroregionů. Ty jsou při využití zahraničních finančních zdrojů i několikanásobně lukrativnější než územněplánovací dokumentace stejného rozsahu a nemusí procházet stejným projednávacím i schvalovacím procesem. Přitom jsou posvěceny autoritami zadavatelů v úrovni magistrátů, starostů, hejtmanů.

Pořizovatelé územněplánovací dokumentace se pak uchylují k jednodušším formám – územněplánovacím podkladům – urbanistickým studiím, prognózám, gene-

relům – finančně stejně zajímavým jako územněplánovací dokumentace, ale bez komplikací s projednáním a schvalováním. A jsme zase mimo záměr státu – zajistit právní jistotu legislativně nezpochybnitelného procesu. Zařazujeme se pak mezi nic neříkající obecné a za dva roky zastaralé programové dokumenty strategického rozvoje.

Navíc je naše práce natolik sofistikovaná a komplexní, že není téměř v lidských silách v daném čase 1–2 let dosáhnout stavu odpovídajícího aktuálnímu rozvojovému potenciálu řešeného území. Územní plán tak skončí ve vitrině nebo na něj v krátké době navazují změny, třeba i proto, že si dotčené orgány státní správy nebo právnické či fyzické osoby něčeho při projednání nevšimly. Frekvence novel stavebního zákona či vyhlášek se navíc téměř překrývá se lhůtou zpracování územního plánu – takže tyto již pak při schvalování nemusí být v korelaci s aktuálním stavem platné legislativy.

Tento příspěvek byl mimo jiné vyprovokován písemným vystoupením Ing. Martina Říhky k valné hromadě ČKA zveřejněném v Bulletinu č. 3/4. Ale také prodloužení pojednávacího cyklu vsuvkou do vyhlášky č. 135/2001 Sb. §11 odst. (3) – „Zadání územně plánovací dokumentace“, kdy se k dokumentu – který je co do obsahu pokynů pro zpracovatele v kompetenci samosprávy jako pořizovatele, musí obligatorně vyjádřit státní úředník. Koncepčně navíc patří vymezení 30denní zákonné lhůty nikoliv do vyhlášky, ale do zákona. Není však podporou jeho názoru oživit tendence revitalizovat úvahy o prostorovém plánování, nebo mapování potenciálu území z hlediska daňových výnosů nebo cen nemovitostí.

Je však reakcí na jeho konstatování „že se naše disciplína (územní plánování) nechala vmanévrovat do polohy administrativně regulativního nástroje právnické formy a pouze restriktivní povahy“.

Ve 23. čísle Zlatého řezu a v dalších příbuzných časopisech vydaných v jarním termínu, byly formulovány obavy „z konce

architektury“. Tento společně sdílený pocit vyústil v představu možného řešení jehož těžištěm jsou koncepty a variantní koncepce řešení a nikoliv souboj softwarů. Myslím si, že i toto je současná živá krize územního plánování, kdy obava z komplikovaného projednávacího procesu odrazuje od myšlenkově náročného řešení živého obrazu území a města jak zpracovatele, tak pořizovatele a přednost je dána mnohdy sporným výsledkům připomínkového řízení.

Ještě jednu dimenzi současných problémů urbanisty bych rád připomenul:

Absenci nových poznatků a nebo alespoň cílů teorie urbanismu. Vedle podílu AUUP na tvorbě nové athénské charty v rámci ECTP mám na mysli především žádoucí a inspirující výstupy z ÚÚR Brno či našich vysokoškolských ústavů. Umělé zásahy do urbanizovaného i neurbanizovaného prostoru účelovými stavbami komerčně silných investorů (bankovní sektor, obchodní megacentra), nejsou vždy v souladu s potřebami organismu města a území. Západní regiony se s těmito problémy již nyní složitě vyrovnávají formou (většinou z nás nesympatických) umělých zásahů vracejících zpět tento vývoj do společensky žádoucích kolejí (maloobchody zpět do center s posílením pěšího provozu a uvolněním dopravní zátěže, snižováním kriminality ve městech designérskými zásahy i jejich zpětným oživováním vsazením dříve obvyklé občanské vybavenosti).

Technotronická společnost, ve které žijeme, je otevřeným biologickým systémem, ve kterém – v postmoderním slova smyslu – může být pravda cokoliv (to také díky multimediálním masovým sdělovacím prostředkům).

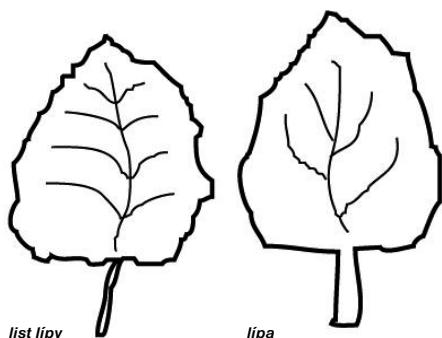
Z fyzikálního hlediska jde o nelineární procesy probíhající v nerovnovázném stavu, při výměně energie, hmoty a informací. Albert Einstein si myslel, že když Hospodin tvořil svět, tak přece nehrál v kostky. Teorie chaosu a zejména matematicky vyjádřená prostřednictvím fraktálů však dokazuje, že tomu tak klidně mohlo být, neboť i z chaosu vzniká za určitých podmínek – řád. Z toho plynoucí vztahy mezi nahodilostí, zákonitostmi a naší vůlí mohou vytvořit vědecký základ pro rozvoj osídlení. Jejich limitující rozvoj je také vědecky ověřen. Laboratorní zkouškou, kdy biologickému živému společenstvu byly dány ideální pod-

minky ve výživném roztoku na omezeném prostoru, bylo zjištěno, že po cyklu bouřlivého vývoje systém zkolaboval ve vlastních exkrementech. Podobně tak tomu nastává ve velkoměstech a světových megapolích. Těto situaci fyzikové říkají bifurkační bod. Naše nápady by měly tvořit harmonický celek a krása musí být jejich měřítkem. Impulsem pro uskutečnění této myšlenky by mohlo být rozpracování např. teorie modulárních forem zkoumající problém symetrie: zrcadlové, rotační, translační. Co jiného je stále obdivovaná urbanistická struktura Zlína.

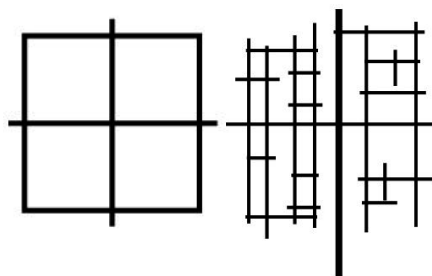
V době, kdy *chemické, biologické a fyzikální* díky informačním technologiím ztrácí vzájemné hranice, je zřejmé, že i fyzická podoba architektury či urbanizovaného prostoru je závislá jak na emocionálním vkladu tvůrce, tak na citovém přijetí občanem. Naše zodpovědnost ke společnosti je větší než nositelů ideálů jiných umění. Hudbu nemusíme poslouchat, na obraz se nemusíme dívat, ale ve městě, obci žít musíme. A že je to otázka umění a znalostí architekta urbanisty dokazuje i nápis nad vstupem do Pythagorovi školy: „Kdo neznáš geometrii nevstupuj“.

V diskusi k mluvenému příspěvku nedošlo k očekávanému dialogu, který by vyžadoval tyto připravené argumenty k jednotlivým úvahám:

Využití teorie chaosu a jeho matematicky vyjádřitelných struktur – fraktálů, jsem začal zvažovat v době zpracování expertizy k územnímu plánu města Hradce Králové pod vedením Milana Körnera. Bavili jsme se nad tím, že půdorys města vypadá jak cirkulárka, a konstatovali jsme, že je to způsobeno systémem okružní dopravy. Tak město organicky narůstá a odvíjí se od svého jádra a jako celek se mu také podobá. Takovým fraktálem, produktem chaosu je v přírodě například strom, jehož forma se podobá jeho každé menší strukturované části.

Podobně jiný geometrický model: modulární formy (který někteří odborníci přiřazují k základním matematickým úkolům: sčítání, odečítání, dělení a násobení) mají v urbanismu své místo s důrazem na symetrii – rotační, zrcadlovou, lineární. Typický je pro takto vzniklý a hlavně vnímaný pěkný urbanistický útvar již zmiňovaný Zlín.

Čtverec
rotačně symetrická
modulární forma

Zlín shora
lineárně symetrická
modulární forma

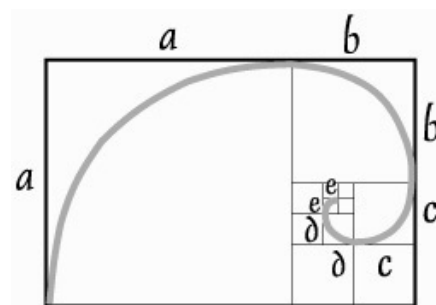
Pokud v této chvíli ponecháme stranou diskuse mysteriózní praktiky používající astronomické nebo astrologické metody a podle kterých byla zřejmě založena Praha, dovlím si zdůraznit ještě humánní dimenzi naší praxe.

Psychologové této disciplíně říkají proxiemika. Ta zkoumá a vymezuje přijatelné vzdálenosti mezi živými tvory, které jsou schopni akceptovat, jak mezi různými druhy, tak vzájemně ve svém společenství.

Bylo zjištěno, že pro vztah mezi nadřazeným a podřízeným jsou to 3 metry, podobně tak mezi cizími lidmi, aniž by vzniklo napětí (z toho je patrné, že 6 m široká řadovka je nepřijatelná, pokud oba sousedé nejsou vysloveně přátelé). Jako alarmující a okamžitou agresivní reakci vyvolávající je pro homo sapiens vzdálenost 50 cm. To je důvod ke vzniku náměstí a rozptylových ploch uvnitř hustě osídlených sídelních útvarů.

Jak je tato záležitost aktuální připomíná nový zákon EU o tom, že prasata musí dostat do výběhu balon nebo jinou hračku, aby se v takovém počtu na tak malém místě navzájem neokusovala – ze stresu.

Velmi byla diskutována krása jako pojem urbanismu. Dá se vyjádřit číslem, které si vybrala sama příroda. Hodnota tohoto čísla je 1,618, odvozená ze zlatého řezu, vypočtená ze známého vzorce. Vychází z něj i Fibonacciho posloupnost, která začíná čísly 1,1,2, 3,5,8,13,21...

Pozn.:

Křivka, která takto vznikne dělením konstrukce zlatého řezu je v konečné fázi diagramem spirály okvěti sedmikrásky.

Důvodem proč se těmito krajně teoretickými otázkami zabývat, je myslím náš hlavní cíl – ať v procesu pořízení územního plánu, tak při jeho zpracování – najít takový způsob řešení růstu a vývoje území, který bude přijatelný a žádoucí až do konce návrhového období. A toto umění je silnější než nešikovné a sobecké zásahy mnohdy velkých anonymních investorů.

Asociace nemůže suplovat čka ani metodický dohled MMR ČR, ale musí samostatně sledovat stav disciplíny a její poměr ke skutečnosti v terénu – obcích, okresech, krajích – a k zákonným opatřením, prováděcím vyhláškám a novelizacím (novelám). Je zájmem a věcí každého člena, aby v případě, že shledá rozpor, pozvedl svůj hlas a opřel se o autoritu Asociace s cílem dosáhnout zamýšlené žádoucí změny v procesu úp ve prospěch stabilizace nebo rozvoje území.

Závěry

1. Uvědomujeme si, že územní plán je něco jako jedno územní rozhodnutí pro celé město

2. Další utážení legislativního rámce územního plánování už naše disciplína nemusí přežít

3. Naše disciplína potřebuje obnovit teoretické základy

Ing. Jan Slanina
člen rady AUÚP ČR
listopad 2002

Projekt STELLA

Udržitelná doprava v Evropě a spojení a spolupráce s Amerikou

STELLA je tematický síťový projekt Pátého rámcového programu Evropské komise pro výzkum a vývoj. STELLA je akronym pro Sustainable Transport in Europe and Links and Liaisons with America (Udržitelná doprava v Evropě a spojení a spolupráce s Amerikou). Projekt je zaměřen na společné otázky transatlantického dopravního výzkumu. Délka trvání projektu je tři roky a projekt byl započat v lednu 2002. Síť projektu je koordinována Svobodnou univerzitou Amsterdam a řízena Generálním ředitelstvím Evropské komise pro energii a dopravu (DG TREN).

STELLA usiluje o vytváření přidané hodnoty z výměny poznatků a o podporu společných výzkumných přístupů z obou stran Atlantiku, které nebudou přínosem pouze pro výzkumnou komunitu, ale také v zájmu politické sféry a průmyslových organizací. Severoameričtí účastníci pocházejí ze sítě projektu STAR (Sustainable Transportation Analysis and Research (Analýzy a výzkum udržitelné dopravy)) a jsou podporováni Národním vědeckým fondem (National Science Foundation).

Síť STELLY se zaměří na pět hlavních oblastí jako na rozhodující pole zájmu transatlantické tematické sítě v oblasti dopravy. Dané zájmové skupiny se zaměří na tyto témata a převezmou odpovědnost za účinné ošetření daných stěžejních témat prostřednictvím konferencí, elektronickou výměnou apod. Každá zájmová skupina která má společné vedoucí z Evropy a Severní Ameriky vytvoří četné programové dokumenty (zprávy o řešení), ve kterých budou systematicky mapovány společné a protikladné přístupy v Evropě a Severní Americe.

STELLA propojuje výzkumné instituce, university, průmyslové a veřejné úřady z oboru dopravy jak z Evropy tak ze Severní Ameriky. Projekt vytvoří institucionální platformu pro výměnu vědeckých informací, zkušeností a výzkumnou kooperaci. Pomůže rozvinout lepší pochopení dopravního chování jak v Evropě, tak v Severní Americe. To pak pomůže rozvinout a vytvoří podmínky pro aplikovaný srovnávací výzkum.

Zájmová skupina 1: Globalizace, e-ekonomika a obchod

Cristina Capinery (Evropa) / Tom Leinbach (Severní Amerika)

Tato skupina se zaměřuje na dopravní a obchodní důsledky historické změny t-ekonomiky (tzv. dopravní ekonomika (Transportation Economy)) na e-ekonomiku (elektronická ekonomika (Electronic Economy)). Někteří lidé vidí velkou příležitost k nahrazení fyzického transportu nemateriálním transportem, zatímco jiní v našem věku globalizace tvrdí opak. Je zde velký prostor pro výměnu informací především z pohledu srovnávacích analýz mezi Evropou a Severní Amerikou.

Zájmová skupina 2: ICT (informační a komunikační technologie), vývoj a dopravní systém

Andy Gillespie (Evropa) / Don Janelle (Severní Amerika)

Drastické změny v moderní technologii především na poli informační a komunikační technologie (ICT – information and communication technology) vyvolaly mnoho výzkumných a politických otázek v sektoru dopravy. Tato zájmová skupina se snaží provést srovnávací analýzy způsobů, jakými se informační a komunikační technologie prolétají s novými způsoby života a práce uvnitř metropolitních regionů, tvořících složitou směs nahrazování dopravy a podporujících a generujících účinků. To bude činěno také ve spolupráci s ATLANTIC, což je nová IST (technologie informační společnosti (Information Society Technologies) síť oslovující telematickou a ITS komunitu.

Zájmová skupina 3: společnost, chování a soukromá / veřejná doprava

Georg Rudinger (Evropa) / Kieran Donaghy (Severní Amerika)

Je stále více rozpoznatelné, že moderní životní styly bohatých společností nevedou k udržitelným výsledkům. To se týká také dopravního chování. Sociální změny působí na dopravu a jsou ovlivňovány dopravou. Vzory dopravního chování jsou v úzkém vzájemném působení se společenskými hodnotami a individuálními postoji spojeny komplikovanými způsoby s významnými společenskými trendy jako jsou přebírání předměstských životních stylů, stárnutí populace a úpadek nukleární rodiny.

Tato zájmová skupina bude zkoumat vzájemné souvislosti mezi sociální změnou a dopravou ve velmi různé prostorové organizaci a kulturních kontextech Evropy a Severní Ameriky.

Zájmová skupina 4: životní prostředí, bezpečnost, zdraví, zábor území a kongesce

Veli Himanen (Evropa) / Marti Lee-Goselin (Severní Amerika)

Sektor dopravy je plný mnoha externalit. Tato zájmová skupina se ujme srovnávací studie aspektů životního prostředí, bezpečnosti, zdraví, záboru území a kongescí a doporučených postupů v těchto otázkách v Severní Americe a Evropě. Geografický rámec analýz se rozprostírá od lokálních efektů až po globální fenomény. Studované postupy včetně stanovování cen a regulace, financování a investic jsou zaměřeny pro zvýšení ekonomického růstu a soudružnosti.

Zájmová skupina 5: instituce, regulace a trhy v dopravě

Piet Rietveld (Evropa) / Roger Stough (Severní Amerika)

Dopravní sektor se těší velkému zájmu veřejnosti a rozhodovacích orgánů. Tato zájmová skupina se snaží o výměnu a shromáždění důležitých poznatků za účelem srovnávacích analýz institucí a regulačních mechanismů v zemích Evropy a Severní Ameriky, které jsou důležité obecně pro dopravní chování a zvláště pro udržitelnou dopravu.

Každá zájmová skupina zorganizuje každý rok konferenci nebo shromáždění. Mimo to se uskuteční další konference např. mezisekční konference. Také bude probíhat prostřednictvím internetu elektronická interaktivní komunikace. Pro dané konference a shromáždění bude vytvořeno několik dokumentů a prezentací, jež budou zpřístupněny také na webových stránkách projektu STELLA. Síť STELLA je otevřená síť, která umožňuje novým dopravním expertům a výzkumníkům zapojit se v kterémkoliv čase: možnosti transatlantických výzkumných kontaktů, udržení blízkého kontaktu s komunitou dopravního výzkumu jak v Evropě, tak v Severní Americe.

Doc. Ing.arch. PhDr. Karel Schmeidler, CSc.

Vydává rada Asociace pro urbanismus a územní plánování ČR jako informační tiskovinu pro členy Asociace a zájemce. Vychází nepravidelně. Náklad 460 výtisků. Redakce: Ing. arch. Mgr. Zdeněk Černý, Sluneční nám. 3, 158 00 Praha 13, tel./fax 251 611 585, e-mail: zcerny@bon.cz. Tajemnice Asociace: Ing. arch. Zuzana Hrochová, tel. 257 318 095, e-mail: zuzana.hrochova@quick.cz. Adresa Asociace: Perucká 44, 120 00 Praha 2. Internetové stránky: www.urbanismus.cz.

Vyšlo v březnu 2003